

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రథము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, పంచాశీతితమోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం,
ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణీ నమః

అథ పంచాశీతితమోఽధ్యాయః

పులస్త్య ఉవాచ

అథ సంధ్యాం సమాసాద్య సంవేద్యం తీర్థముత్తమమ్ ।
ఉపస్పృశ్య నరో విద్యాం లభతే నాత్ర సంశయః ॥ 85-1॥

రామస్య చ ప్రభావేణ తీర్థం రాజన్కృతం పురా ।
తల్లాహిత్యం సమాసాద్య వింద్యాద్ బహు సువర్ణకమ్ ॥ 85-2॥

కరతోయాం సమాసాద్య త్రిరాత్రోపోషితో నరః ।
అశ్వమేధమనాప్నోతి ప్రజాపతికృతో విధిః ॥ 85-3॥

గంగాయాస్తత్ర రాజేంద్ర సాగరస్య చ సంగమే ।
అశ్వమేధం దశగుణం ప్రవదంతి మనీషిణః ॥ 85-4॥

గంగాయాస్త్యపరం పారం ప్రాప్య యః స్నాతి మానవః ।
త్రిరాత్రముషితో రాజన్ సర్వపాపైః ప్రముచ్చతే ॥ 85-5॥

తతో వైతరణీం గచ్ఛేత్ సర్వపాపప్రమోచనీమ్ ।
విరజం తీర్థమాసాద్య విరాజతి యథా శశీ ॥ 85-6॥

ప్రతరేచ్చ కులం పుణ్యం సర్వపాపం వ్యపోహతి ।
గోసహస్రఫలం లబ్ధ్వాపునాతి స్వకులం నరః ॥ 85-7॥

శోణస్య జ్యోతిరధ్యాయాః సంగమే నియతః శుచిః ।
తర్పయిత్వా పితౄన్ దేవాన్ అగ్నిష్టోమఫలం లభేత్ ॥ 85-8॥

శోణస్య నర్మదాయాశ్చ ప్రభవే కురునందన ।
వంశగుల్మ ఉపస్పృశ్య వాజిమేధఫలం లభేత్ ॥ 85-9॥

ఋషభం తీర్థమసాద్య కోసలాయాం నరాధిప ।
వాజపేయమనాప్నోతి త్రిరాత్రోపోషితో నరః ॥ 85-10॥

గోసహస్రఫలం వింద్యాత్ కులం చైన సముద్ధరేత్ ।
కోసలాం తు సమాసాద్య కాలతీర్థముపస్సుశేత్ ॥ 85-11॥

వృషభైకాదశఫలం లభతే నాత్ర సంశయః ।
పుష్పవత్యాముపస్సుశ్య త్రిరాత్రోపోషితో నరః ॥ 85-12॥

గోసహస్రఫలం లభ్యా పునాతి స్వకులం నృప ।
తతో బదరికాతీర్థే స్నాత్వా భరతసత్తమ ॥ 85-13॥

దీర్ఘనూయురవాప్నోతి స్వర్గలోకం చ గచ్ఛతి ।
అథ చంపాం సమాసాద్య భాగీరథ్యాం కృతోదకః ॥ 85-14॥

దండాఖ్యమభిగమ్యైవ గోసహస్రఫలం లభేత్ ।
లపేటికాం తతో గచ్ఛేత్ పుణ్యాం పుణ్యోపశోభితామ్ ॥ 85-15॥

వాజసేయనువాప్నోతి దేవైః సర్వైశ్చ పూజ్యతే ।
తతో మహేంద్రమాసాద్య జామదగ్న్యనిషేవితమ్ ॥ 85-16॥

రామతీర్థే నరః స్నాత్వా అశ్వమేధఫలం లభేత్ ।
మతంగస్య తు కేదారః తత్రైవ కురునందన ॥ 85-17॥

తత్ర స్నాత్వా కురుశ్రేష్ఠ గోసహస్రఫలం లభేత్ ।
శ్రీపర్వతం సమాసాద్య నదీతీరముపస్సుశేత్ ॥ 85-18॥

అశ్వమేధనువాప్నోతి పూజయిత్వా వృషధ్వజమ్ ।
శ్రీపర్వతే మహాదేవః దేవ్యా సహ మహాద్యుతిః ॥ 85-19॥

న్యవసత్ పరమప్రీతః బ్రహ్మ చ త్రిదశైః సహ ।
తత్ర దేవప్రాదే స్నాత్వా శుచిః ప్రయతమానసః ॥ 85-20॥

అశ్వమేధనువాప్నోతి పరాం సిద్ధిం చ గచ్ఛతి ।
ఋషభం పర్వతం గత్వా పాండ్యే దైవతపూజితమ్ ।
వాజసేయనువాప్నోతి నాకప్పష్టే చ మోదతే ॥ 85-21॥

తతో గచ్ఛేత కావేరీం వృతామప్పరసాం గణైః ।
తత్ర స్నోత్వా నరో రాజన్ గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ 85-22॥

తతస్తీరే సముద్రస్య కన్యాతీర్థముపస్పృశేత్ ।
తత్రోపస్పృశ్య రాజేంద్ర సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ 85-23॥

అథ గోకర్ణమాసాద్య త్రిషు లోకేషు విశ్రుతమ్ ।
సముద్రమధ్యే రాజేంద్ర సర్వలోకనమస్కృతమ్ ॥ 85-24॥

యత్ర బ్రహ్మాదయో దేవాః ఋషయశ్చ తపోధనాః ।
భూతయక్షసిశాచాశ్చ కిన్నరాః సమహోరగాః ॥ 85-25॥

సిద్ధచారణగంధర్వమానుషాః పన్నగాస్తథా ।
సరితః సాగరాః శైలా ఉపాసంత ఉమాపతిమ్ ॥ 85-26॥

తత్రేశానం సమభ్యర్చ్య త్రిరాత్రోపోషితో నరః ।
అశ్వమేధమవాప్నోతి గాణపత్యం చ విందతి ॥ 85-27॥

ఉష్య ద్వాదశరాత్రం తు పూతాత్మా చ భవేన్నరః ।
తత ఏవ చ గాయత్ర్యాః స్థానం త్రైలోక్యపూజితమ్ ॥ 85-28॥

త్రిరాత్రముషితస్తత్ర గోసహస్రఫలం లభేత్ ।
నిదర్శనం చ ప్రత్యక్షం బ్రాహ్మణానాం నరాధిప ॥ 85-29॥

గాయత్రీం పఠతే యస్తు యోనిసంకరజస్తథా ।
గాథా చ గాథికా చాపి తస్య సంపద్యతే నృప ॥ 85-30॥

అబ్రాహ్మణస్య సావిత్రీం పఠతస్తు ప్రణశ్యతి ।
సంవర్తస్య తు విప్రర్షేః వాపీమాసాద్య దుర్లభామ్ ॥ 85-31॥

రూపస్య భాగీ భవతి సుభగశ్చ ప్రజాయతే ।
తతో వేణాం సమాసాద్య త్రిరాత్రోపోషితో నరః ॥ 85-32॥

మయూరహంససంయుక్తం విమానం లభతే నరః ।
తతో గోదావరీం ప్రాప్య నిత్యం సిద్ధనిషేవితామ్ ॥ 85-33॥

గవాం మేధనువాప్నోతి వాసుకేర్లోకముత్తమమ్ ।
వేణాయాః సంగమే స్నాత్వా వాజిమేధఫలం లభేత్ ॥ 85-34॥

వరదాసంగమే స్నాత్వా గోసహస్రఫలం లభేత్ ।
బ్రహ్మస్థానం సమాసాద్య త్రిరాత్రోపోషితో నరః ॥ 85-35॥

గోసహస్రఫలం వింద్యాత్ స్వర్గలోకం చ గచ్ఛతి ।
కుశ్లవనమాసాద్య బ్రహ్మచారీ సమాహితః ॥ 85-36॥

త్రిరాత్రముషితః స్నాత్వా అశ్వమేధఫలం లభేత్ ।
తతో దేవప్రదేఽరణ్యే కృష్ణవేణాజలోద్భవే ॥ 85-37॥

జాతిస్మరప్రదే స్నాత్వా భవేజ్జాతిస్మరో నరః ।
యత్ర క్రతుశతైరిష్ట్యా దేవరాజో దివం గతః ॥ 85-38॥

అగ్నిష్టోమఫలం వింద్యాద్ గమనాదేవ భారత ।
సర్వదేవప్రదే స్నాత్వా గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ 85-39॥

తతో వాపీం మహాపుణ్యాం పయోష్ణీం సరితాం వరామ్ ।
పితృదేవార్చనరతో గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ 85-40॥

దండకారణ్యమాసాద్య పుణ్యాం రాజన్నుపస్పృశేత్ ।
గోసహస్రఫలం తస్య స్నాతమాత్రస్య భారత ॥ 85-41॥

శరభంగాశ్రమం గత్వా శుకస్య చ మహాత్మనః ।
న దుర్గతిమవాప్నోతి పునాతి చ కులం నరః ॥ 85-42॥

తతః శూర్పారకం గచ్ఛేద్ జ్ఞానుదగ్భ్యునిషేవితమ్ ।
రామతీర్థే నరః స్నాత్వా వింద్యాద్ బహు సువర్ణకమ్ ॥ 85-43॥

సప్తగోదావరే స్నాత్వా నియతో నియతాశనః ।
మహాత్ పుణ్యమనాప్నోతి దేవలోకం చ గచ్ఛతి ॥ 85-44॥

తతో దేవసథం గత్వా నియతో నియతాశనః ।
దేవసత్రస్య యత్ పుణ్యం తదేవాప్నోతి మానవః ॥ 85-45॥

తుంగకారణ్యమాసాద్య బ్రహ్మచారీ జితేంద్రియః ।
వేదానధ్యాపయత్ తత్ర ఋషిః సారస్వతః పురా ॥ 85-46॥

తత్ర వేదేషు నష్టేషు మునేరంగిరసః సుతః ।
ఋషీణాముత్తరీయేషు సూపవిష్టో యథాసుఖమ్ ॥ 85-47॥

ఓంకారేణ యథాన్యాయం సమ్యగుచ్ఛారితేన హ ।
యేన యత్ పూర్వమభ్యస్తం తత్ సర్వం సముపస్థితమ్ ॥ 85-48॥

ఋషయస్తత్ర దేవాశ్చ వరుణోఽగ్నిః ప్రజాపతిః ।
హరిర్నారాయణస్తత్ర మహాదేవస్తథైవ చ ॥ 85-49॥

పితామహశ్చ భగవాన్ దేవైః సహ మహాద్యుతిః ।
భృగుం నియోజయామాస యాజనార్థే మహాద్యుతిమ్ ॥ 85-50॥

తతః స చక్రే భగవాన్ ఋషీణాం విదివత్ తదా ।
సర్వేషాం పునరాధానం విధిదృష్ట్వేన కర్మణా ॥ 85-51॥

ఆజ్యభాగేన తత్రాగ్నిం తర్పయిత్వా యథావిధి ।
దేవాః స్వభవనం యాతా ఋషయశ్చ యథాక్రమమ్ ॥ 85-52॥

తదరణ్యం ప్రవిష్టస్య తుంగకం రాజసత్తమ ।
పాపం ప్రణశ్యత్యఖిలం స్త్రియో వా పురుషస్య వా ॥ 85-53॥

తత్ర మాసం వసేద్ ధీరః నియతో నియతాశనః ।
బ్రహ్మలోకం వ్రజేద్ రాజన్ కులం చైవ సముద్ధరేత్ ॥ 85-54॥

మేధావికం సమాసాద్య పితౄన్దేవాంశ్చ తర్పయేత్ ।
అగ్నిష్టోమనువాప్నోతి స్మృతిం మేధాం చ విందతి ॥ 85-55॥

అత్ర కాలంజరం నామ పర్వతం లోకవిశ్రుతమ్ ।
తత్ర దేవవ్రాదే స్నాత్వా గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ 85-56॥

యో స్నాతః సాధయేత్ తత్ర గిరౌ కాలంజరే నృప ।
స్వర్గలోకే మహీయేత నరో నాస్త్వత్ర సంశయః ॥ 85-57॥

తతో గిరివరశ్రేష్ఠే చిత్రకూటే విశాంపతే ।
మందాకినీం సమాసాద్య సర్వపాపప్రణాశినీమ్ ॥ 85-58॥

తత్రాభిషేకం కుర్వాణః పితౄదేవార్చనే రతః ।
అశ్వమేధనువాప్నోతి గతిం చ పరమాం వ్రజేత్ ॥ 85-59॥

తతో గచ్ఛేత ధర్మజ్ఞ భర్తృస్థానమనుత్తమమ్ ।
యత్ర నిత్యం మహాసేనో గుహః సన్నిహితో నృప ॥ 85-60॥

తత్ర గత్వా నృపశ్రేష్ఠ గమనాదేవ సిద్ధ్యతి ।
కోటితీర్థే నరః స్నాత్వా గోసహస్రఫలం లభేత్ ॥ 85-61॥

ప్రదక్షిణముపావృత్య జ్యేష్ఠస్థానం వ్రజేన్నరః ।
అభిగమ్య మహాదేవం విరాజతి యథా శశీ ॥ 85-62॥

తత్ర కూపే మహారాజ విశ్రుతా భరతర్షభ ।
సముద్రాస్తత్ర చత్వారః నివసంతి యుధిష్ఠిర ॥ 85-63॥

తత్రోపస్పృశ్య రాజేంద్ర పితౄదేవార్చనే రతః ।
నియతాత్మా నరః పూతో గచ్ఛేత పరమాం గతిమ్ ॥ 85-64॥

తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర శృంగబేరపురం మహత్ ।
యత్ర తీర్థో మహారాజ రామో దాశరథిః పురా ॥ 85-65॥

తస్మిన్స్తీర్ణే మహాబాహులా స్నాత్వా పాపైః ప్రముచ్యతే ।
 గంగాయాం తు నరః స్నాత్వా బ్రహ్మచారీ సమాహితః ॥ ॥85-66॥
 విధూతపాస్మా భవతి వాజపేయం చ విందతి ।
 తతో ముంజవటం గచ్ఛేత్ స్థానం దేవస్య ధీమతః ॥ ॥85-67॥
 అభిగమ్య మహాదేవమ్ అభివాద్య చ భారత ।
 ప్రదక్షిణముపావృత్య గాణపత్యమవాప్పుయాత్ ॥ ॥85-68॥
 తస్మిన్స్తీర్ణే తు జాహ్నవ్యాం స్నాత్వా పాపైః ప్రముచ్యతే ।
 తతో గచ్ఛేత రాజేంద్ర ప్రయాగమృషిసంస్తుతమ్ ॥ ॥85-69॥
 తత్ర బ్రహ్మోదయో దేవా దిశశ్చ సదిగీశ్వరాః ।
 లోకపాలాశ్చ సాధ్యాశ్చ పితరో లోకసంమతాః ॥ ॥85-70॥
 సనత్కుమారప్రముఖాః తదైవ పరమర్షయః ।
 అంగిర ప్రముఖాశ్చైవ తథా బ్రహ్మర్షయోఽమలాః ॥ ॥85-71॥
 తథా నాగాః సుపర్ణశ్చ సిద్ధాశ్చక్రచరాస్తథా ।
 సరితః సాగరాశ్చైవ గంధర్వాప్సరసోఽపి చ ॥ ॥85-72॥
 హరిశ్చ భగవానాస్తే ప్రజాపతిపురస్కృతః ।
 తత్ర త్రీణ్యగ్నికుండాని యేషాం మధ్యేన జాహ్నవీ ॥ ॥85-73॥
 వేగేన సమతిక్రాంతా సర్వతీర్థపురస్కృతా ।
 తపనస్య సుతా దేవీ త్రిషు లోకేషు విశ్రుతా ॥ ॥85-74॥
 యమునా గంగాయా సార్ధం సంగతా లోకపావనీ ।
 గంగాయమునయోర్మధ్యం పృథివ్యా జఘనం స్ప్రృతమ్ ॥ ॥85-75॥
 ప్రయాగం జఘనస్థానమ్ ఉపస్థమ్మషయో విదుః ।
 ప్రయాగం సప్రతిష్ఠానం కంబలాశ్వతరౌ తథా ॥ ॥85-76॥

తీర్థం భోగవతీ చైవ వేదిరేషా ప్రజాపతేః ।

తత్ర వేదాశ్చ యజ్ఞాశ్చ మూర్తిమంతో యుధిష్ఠిర ॥ 85-77॥

ప్రజాపతిముపాసంతే ఋషయశ్చ తపోధనాః ।

యజంతే క్రతుభిర్దేవాః తథా చక్రధరా నృపాః ॥ 85-78॥

తతః పుణ్యతమం నామ త్రిషు లోకేషు భారత ।

ప్రయాగం సర్వతీర్థేభ్యః ప్రవదంత్యధికం విభో ॥ 85-79॥

గమనాత్ తస్య తీర్థస్య నామసంకీర్తనాదపి ।

మృత్యుకాలభయాచ్ఛాపి నరః పాపాత్ ప్రముచ్యతే ॥ 85-80॥

తత్రాభిషేకం యః కుర్యాత్ సంగమే లోకవిశ్రుతే ।

పుణ్యం స ఫలమాప్నోతి రాజసూయాశ్వమేధయోః ॥ 85-81॥

ఏషా యజనభూమిర్హి దేవానామభిసంస్కృతా ।

తత్ర దత్తం సూక్ష్మామపి మహద్ భవతి భారత ॥ 85-82॥

న వేదవచనాత్ తాత న లోకవచనాదపి ।

మతిరుక్త్రమణీయా తే ప్రయాగమరణం ప్రతి ॥ 85-83॥

దశతీర్థసహస్రాణి షష్టిః కోట్యస్తథాపరాః ।

యేషాం సాన్నిధ్యమత్రైవ కీర్తితం కురుందన ॥ 85-84॥

చతుర్విద్యే చ యత్ పుణ్యం సత్యవాదిషు చైవ యత్ ।

స్నాత ఏవ తదాప్నోతి గంగాయమునసంగమే ॥ 85-85॥

తత్ర భోగవతీ నామ వాసుకేస్తీర్థముత్తమమ్ ।

తత్రాభిషేకం యః కుర్యాత్ సోఽశ్వమేధఫలం లభేత్ ॥ 85-86॥

తత్ర హంసప్రపతనం తీర్థం త్రైలోక్యవిశ్రుతమ్ ।

దశాశ్వమేధికం చైవ గంగాయాం కురునందన ॥ 85-87॥

కురుక్షేత్రసమా గంగా యత్ర తత్రావగాహితా ।

విశేషో వై కనఖలే ప్రయాగే పరమం మహత్ ॥ 85-88॥

యద్యకార్యశతం కృత్వా కృతంగంగావసేచనమ్ ।

సర్వం తత్ తస్య గంగాంభాః దహత్యగ్నిరివేంధనమ్ ॥ 85-89॥

సర్వం కృతయుగే పుణ్యం త్రేతాయాం పుష్కరం స్మృతమ్ ।

ద్వాపరేఽపి కురుక్షేత్రం గంగా కలియుగే స్మృతా ॥ 85-90॥

పుష్కరే తు తపస్తప్యేద్ దానం దద్యాన్మహాలయే ।

మలయే త్వగ్నిమారోహేద్ భృగుతుంగే త్వనాశనమ్ ॥ 85-91॥

పుష్కరే తు కురుక్షేత్రే గంగాయాం మగధేషు చ ।

స్నోత్వా తారయతే జంతుః సప్తసప్తావరాంస్తథా ॥ 85-92॥

పునాతి కీర్తితా పాపం దృష్టా భద్రం ప్రయచ్ఛతి ।

అవగాఢా చ పీతా చ పునాత్యాసప్తమం కులమ్ ॥ 85-93॥

యావదస్థి మనుష్యస్య గంగాయాః స్పృశతే జలమ్ ।

తావత్ స పురుషో రాజన్ స్వర్గలోకే మహీపతే ॥ 85-94॥

యథా పుణ్యాని తీర్థాని పుణ్యాన్యాయతనాని చ ।

ఉపాస్య పుణ్యం లబ్ధ్వా చ భవత్యమరలోకభాక్ ॥ 85-95॥

న గంగాసదృశం తీర్థం న దేవః కేశవాత్ పరః ।

బ్రాహ్మణేభ్యః పరం నాస్తి ఏవమాహ పితామహః ॥ 85-96॥

యత్ర గంగా మహారాజ స దేశస్తత్ తపోవనమ్ ।

సిద్ధిక్షేత్రం చ తక్షణేయం గంగాతీరసమాశ్రితమ్ ॥ 85-97॥

ఇదం సత్యం ద్విజాతీనాం సాధూనామాత్మనోపి చ ।

సుహృదాం చ జపేత్ కర్ణే శిష్యస్యానుగతస్య చ ॥ 85-98॥

ఇదం ధన్యమిదం మేధ్యమ్ ఇదం స్వర్గమనుత్తమమ్ ।
ఇదం పుణ్యమిదం రమ్యం పావనం ధర్మముత్తమమ్ ॥ 85-99॥

మహర్షీణామిదం గుహ్యం సర్వపాపప్రమోచనమ్ ।
అధీత్య ద్విజమధ్యే చ నిర్మలః స్వర్గమాప్నుయాత్ ॥ 85-100॥

శ్రీమత్ స్వర్గం తథా పుణ్యం సపత్నశమనం శివమ్ ।
మేధాజననమగ్ర్యం వై తీర్థవంశానుకీర్తనమ్ ॥ 85-101॥

అపుత్రో లభతే పుత్రమధనో ధనమాప్నుయాత్ ।
మహీం విజయతే రాజా వైశ్యో ధనమవాప్నుయాత్ ॥ 85-102॥

శూద్రో యథేచ్ఛితాన్ కామాన్ బ్రాహ్మణః పారగః పఠన్ ।
యశ్చేదం శృణుయాన్నిత్యం తీర్థపుణ్యం నరః శుచిః ॥ 85-103॥

జాతీః స స్మరతే బహ్విః నాకపుష్టే చ మోదతే ।
గమ్యాన్యపి చ తీర్థాని కీర్తితాన్యగమాని చ ॥ 85-104॥

మనసా తాని గచ్ఛేత సర్వతీర్థసమీక్షయా ।
ఏతాని వసుభిః సాధ్యైరాదిత్యైర్మరుదశ్విభిః ॥ 85-105॥

ఋషిభిర్దేవకల్యైశ్చ స్నాతాని సుకృతైషిభిః ।
ఏవం త్వమపి కౌరవ్య విధినానేన సువ్రత ॥ 85-106॥

వ్రజ తీర్థాని నియతః పుణ్యం పుణ్యేన వర్ణయన్ ।
భావితైః కరణైః పూర్వమ్ ఆస్తిక్యాచ్ఛృతిదర్శనాత్ ॥ 85-107॥

ప్రాప్యంతే తాని తీర్థాని సద్భిః శాస్త్రార్థదర్శిభిః ।
నావ్రతీ నాకృతాత్మా చ నాశుచిర్న చ తస్కరః ॥ 85-108॥

స్నాతి తీర్థేషు కౌరవ్య న చ వక్రమతిర్నరః ।
త్వయా తు సమ్యగ్భ్రుతేన నిత్యం ధర్మార్థదర్శినా ॥ 85-109॥

పితా పితామహాశ్చైవ సర్వే చ ప్రపితామహాః ।

పితామహాపురోగాశ్చ దేవాః సర్విగణా నృప ॥ 85-110॥

తవ ధర్మేణ ధర్మజ్ఞ నిత్యమేవాభితోషితః ।

అవాప్యసి త్వం లోకాన్ వై వసూనాం వాసవోపమ ।

కీర్తిం చ మహతీం భీష్మ ప్రాప్యసే భువి శాశ్వతీమ్ ॥ 85-111॥

నారద ఉవాచ

వివముక్త్యాభ్యనుజ్ఞాయ పులస్త్యో భగవాన్పషిః ।

ప్రీతః ప్రీతేన మనసా తత్రైవాంతరధీయత ॥ 85-112॥

భీష్మశ్చ కురుశార్దూల శాస్త్రతత్త్వార్థదర్శివాన్ ।

పులస్త్యవచనాశ్చైవ పృథివీం పరిచక్రమే ॥ 85-113॥

వివమేషో మహాభాగా ప్రతిష్ఠానే ప్రతిష్ఠితా ।

తీర్థయాత్రా మహాపుణ్యా సర్వపాపప్రమోచనీ ॥ 85-114॥

అనేన విధినా యస్తు పృథివీం సంచరిష్యతి ।

అశ్వమేధశతస్యాగ్రం ఫలం ప్రేత్య స భోక్ష్యతి ॥ 85-115॥

తతశ్చాష్టగుణం పార్థ ప్రాప్యసే ధర్మముత్తమమ్ ।

భీష్మః కురూణాం ప్రవరో యథా పూర్వమవాప్తవాన్ ॥ 85-116॥

నేతా చ త్వమృషీన్యస్మాత్తేన తేఽష్టగుణం ఫలమ్ ।

రక్షో గణవీకీర్ణాని తీర్థాన్యేతాని భారత ।

న గతాని మనుష్యేంద్రైః త్వామృతే కురునందన ॥ 85-117॥

ఇదం దేవర్షిచరితం సర్వతీర్థాభిసంవృతమ్ ।

యః పఠేత్ కల్యణుత్థాయ సర్వపాపైః ప్రణుచ్యతే ॥ 85-118॥

ఋషిఋష్యాః సదా యత్ర వాల్మీకిస్త్వథ కశ్యపః.

ఆత్రేయః కుండజఠరో విశ్వామిత్రోఽథ గౌతమః ॥ 85-119॥

అసితో దేవలశ్చైవ మార్కండేయోఽథ గాలవః ।

భరద్వాజో వసిష్ఠశ్చ మునిరుద్దాలకస్తథా ॥ 85-120॥

శానకః సహ పుత్రేణ వ్యాసశ్చ తపతాం వరః ।

దుర్వాసాశ్చ మునిశ్రేష్ఠః జాబాలిశ్చ మహాతపాః ॥ 85-121॥

ఏతే ఋషివరాః సర్వే త్వత్ప్రతీక్షాస్తపోధనాః ।

ఏభిః సహ మహారాజ తీర్థాన్యేతాన్యనువ్రజ ॥ 85-122॥

ఏష తే లోమశో నామ మహర్షిరమితద్యుతిః ।

సమేష్యతి మహారాజ తేన సార్థమనువ్రజ ॥ 85-123॥

మయాపి సహ ధర్మజ్ఞ తీర్థాన్యేతాన్యనుక్రమాత్ ।

ప్రాప్స్యసే మహతీం కీర్తిం యథా రాజా మహాభిషః ॥ 85-124॥

యథా యయాతిర్ధర్మాత్మా యథా రాజా పురూరవాః ।

తథా త్వం కురుశార్దూల స్వేన ధర్మేణ శోభసే ॥ 85-125॥

యథా భగీరథో రాజా యథా రామశ్చ విశ్రుతః ।

తథా త్వం సర్వరాజభ్యః భ్రాజసే రశ్మివానివ ॥ 85-126॥

యథా మనుర్యథేక్ష్యాకుః యథా పూరుర్మహాయశాః ।

యథా వైన్యో మహారాజ తథా త్వమపి విశ్రుతః ॥ 85-127॥

యథా చ వృత్రహో సపత్నాన్ నిర్దహన్ పురా ।

త్రైలోక్యం పాలయామాస దేవరాడ్ విగతజ్వరః ॥ 85-128॥

తథా శత్రుక్షయం కృత్వా త్వం ప్రజాః పాలయిష్యసి ।

స్వధర్మవిజితాముర్ధ్విం ప్రాప్య రాజీనలోచన ॥ 85-129॥

ఖ్యాతిం యాస్యసి ధర్మేణ కార్తవీర్యార్జునో యథా ।

85-130॥

వైశంపాయన ఉవాచ

ఏవమాశ్వాస్య రాజానం నారదో భగవాన్పషిః ।

అనుజ్ఞాప్య మహారాజ తత్రైవాంతరధీయత ॥ ॥85-131॥

యుధిష్ఠిరోఽషి ధర్మాత్మా తమేవార్థం విచింతయన్ ।

తీర్థయాత్రాశ్రితం పుణ్యమ్ ఋషీణాం ప్రత్యవేదయత్ ॥ ॥85-132॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే వనపర్వాంతర్గత తీర్థయాత్రాపర్వణి
పులస్త్యతీర్థయాత్రాయాం నారదవాక్యే సంచాశీతితమోఽధ్యాయః ॥85॥